

Peygamberimiz (S.A.V.) de Kavmiyetçilik ve Irkçılığı Reddetmiştir

---

Müslümanların birlik ve beraberliğine zarar veren kavmiyetçiliği, Kur'ân-ı Kerîm nehyettiği gibi, Peygamber Efendimiz (S.A.V.) de reddetmiştir.

Evet Resûl-i Ekrem (S.A.V.), mü'minlerin birlik ve beraberliğini bozan, zedeleyen her türlü düşünce ve fiili, her çeşit ahlâk-ı seyyieyi yasaklamıştır. Bilhassa İslâmî uhuvvet ve ittihadın en zararlı, en büyük düşmanı olan ırkçılığı şiddetle taretmiştir. Resûlüllah Efendimiz (S.A.V.) küfür ve kavmiyetçiliğin her ikisine birden savaş açmış, ömrü boyunca bunlara karşı cihad etmiş ve muvaffak olmuştur. Resûlüllah Efendimizin (S.A. V.) kavmiyetiçiliği reddeden pek çok hadîs-i şerifleri mevcuttur. Bu hadîs-i şerifler dikkatle tetkik edildiğinde Hz. Resûlüllah'ın (S.A.V. bu mevzuda ne kadar hassas olduğu açıkça anlaşılır. Bunlardan bazılarını takdim edelim:

Resûl-i Ekrem (S.A.V.) buyuruyor:

“Allah Teâlâ, kıyamet günü bütün canlılar; mahşer yerine topladığı vakit, yakındakiler gibi uzaktakiler de aynı şekilde duyacakları bir sesle karşılaşır. Bu ses, şöyledir:

‘Ey insanlar! Sizi yarattığımdan bugüne kadar, hep ben sustum da sizi dinledim. Bugün siz susunuz da beni dinleyiniz. Bugün size amellerinizin karşılığı verilecektir. Ey insanlar! Ben sizin aranızda bir neseb, asalet koydum; siz de kendi aranızda bir neseb tayin ettiniz. Benim koyduğum nesebi düşürdünüz ve kendi nesebinizi yücelttiniz. Ben, en şerefli, en çok mütfakî olanınızdır, dedim. Fakat siz, buna yanaşmadınız da falanzâde, falan dediniz. İşte bugün ben de sizin koyduğunuz asaleti düşürür ve kendi koyduğum asaleti yüceltirim. Müttakîler nerede?’

Hemen müttakîler için bir sancak çekilir, onlar bu bayrağın ardına takılır, yerlerini alır ve hesapsız olarak cennete girerler.”¹

Bu hadîs-i şerif büyük bir ibret tablosudur. Cehennem'in bütün dehşetiyle hücum ettiği ve herkesin "**nefsî, nefsi**" dediği o meydanda hangi soy sop, hangi hasep-neseb, hangi şahlık ve padişahlık, hangi kavim ve kabile beş para edecektir? O

---

meydanda geçer akçe, ancak ve ancak, Rabb-i Celîl'in de beyan buyurduğu gibi, kalb-i selimdir, ehl-i sünnet itikadıdır, takvâdır, ubûdiyyettir, İstikamettir.

Resûl-i Ekrem Efendimizin (S.A.V.) amcası Abbas (R.A.), halası Safiye ve kızı Hz. Fâtıma'ya hitaben buyurduğu şu hadîs-i şerîf de ne büyük bir ikaz ve irşâddir:

“Ben Cenâb-ı Hak'tan gelecek şeyler için sizlere faydalı olamam. Benim amelim benim için, sizin ameliniz de sizin içindir.”

Diğer bir hadîs-i şerifte Efendimiz (S.A.V.) şöyle buyurmaktadır :

“Ümmetimin helâk olması üç şeyden ileri gelecektir:

- 1. Kaderiyye (Fertler, kendi fiillerini kendileri yaratırlar, diyerek Allah'ın takdir ve iradesini kabul etmeyenler.)**
- 2. Unsurîyet, (ırkçılık) dâvası gütmek,**
- 3. Dinî mes'elelerin rivâyetinde titiz davranmamak.”²**

Soy sop üstünlüğü dâvasında bulunmanın ne derece tehlikeli olduğunu beyan sadedinde aşağıdaki hadîs-i şerifler de ne kadar dehşetli bir tehdidi ihtiva etmektedirler:

“Her kim kâfir olan ecdadından dokuz tanesinin adlarını sayarak, ululuk ve asalet taslamak kasdiyla, ‘Ben filânoğlu filânım.’ diyerek onlara mensup olduğunu söylerse, Cehennem’de onların onuncusudur.”³

“Kavmiyet dâvasına çağırın, bizden değildir. Kavmiyet uğruna savaşın da bizden değildir. Keza kavmiyet dâvası üzerine ölen de bizden değildir.”⁴

“...Kim kavmiyetçilik dâvası güderse, Cehennem’de iki dizi üzerine çökecek olanlardır.”

Dediler ki: *“Ey Allah'ın Resulü, oruç tutsa da namaz kılsa da mı?”*

“Evet!” cevabını verdi. **“Oruç tutsa da, namaz kılsa da.”**⁵

Resûl-i Ekrem (S.A.V.) Efendimiz, bütün sohbetlerinde itidal, nezaket ve kavli-leyyin üzere bulunduğu halde, kavmiyetçilik dâvası güdenlere karşı, gayet sert davranmış ve onları tahkir ve terzil edici ifadeler kullanmıştır. Misâl olarak şu hadîs-i şerifi takdim edebiliriz :

“Allah, sizden cahiliyet tekebbürünü ve o zamanda carî olan ecdad ile övünme âdetini kaldırdı. İnsanlar ya mü'min ve müttakîdir yahut fâcir ve bedbahttır.” (Şu veya bu kabileyeye mensubiyet bu zâtî vasfı gidermez)⁶

“Sizler Hz. Âdem'in oğullarısınız. Âdem ise, topraktır. Bir kısım insanlar var ki, cehennem kömüründen başka bir şey olmayan adamlarla iftihar ederler, övünürler. İşte bunlar ya bu övünmeden vazgeçerler ya Allah nezdinde pisliği burunlarıyla yuvarlayan gübre böceklerinden daha değersiz olurlar.”⁷

Hz. Peygamber (S.A.V.) bu teşbihle, ırkçılıkla meşguliyetin, bu böceğin meşguliyetinden daha değersiz ve çirkin olduğu belirtilmektedir...

“Bir kimsenin cahiliye âdetince, kavim ve kabilesine intisab ederek (onlardan yardım talep ettiğini) ve onlarla şereflediğini duyacak olursanız, ona: ‘Babanın bilmem nesini ısır!’ deyiniz. Ve bunu açık açık söyleyerek, îmâ ve kinayede de bulunmayınız.”⁸

Resûlüllah Efendimizin (S.A.V.), kavmiyetçiliğe karşı teyakkuz ve infialini göstermesi bakımından yukardaki hadîs, fevkalâde câlib-i dikkattir. Bu hadîs-i şerîf, Hanbelî Mezhebi'nin kurucusu, Ahmed İbn-i Hanbel'in Müsned'inde zikredilmektedir. Bütün İslâm âlimleri, bu kitabın muteber bir hadîs kitabı olduğunda ittifak etmişlerdir. *Cumhûr-u ulemâya göre, bu kitapta hiçbir mevzu hadîs yoktur.* Faraza Hz. Resûlüllah (S.A.V.) kavmiyetçilik hakkında başka hiçbir beyanda bulunmamış olsaydı, sadece bu hadîs-i şerîf bile kavmiyetçiliğin ne derece adî, rezil, denî bir fitne unsuru olduğunu göstermesi bakımından kâfiydi.

Hadîste geçen tabirler, makamın iktizasındandır. Hz. Resûlüllah (S.A.V.), kavmiyetçiliğin fenalığını göstermek ve Müslümanları bu fitneye karşı müteyakkız

---

kılmak için, bu ağır tabirleri ihtiyar etmiştir.

Peygamber Efendimiz (S.A.V.) daima kavmiyetçilikle mücadele etmiş; [Veda Hutbesi](#) nde de bu mevzu üzerine hassasiyetle eğilmiş, sahâbe-i kiramın dikkatlerini çekmiş ve şöyle buyurmuştur:

“Ey nâs, Rabbiniz birdir. Hepiniz, Âdem’in” çocuklarıdır. Âdem ise, topraktır. Allah indinde en şerefli olanınız, takvâca en ileri olanınızdır. Arabın Arab olmayan üzerine bir üstünlüğü yoktur. Arab olmayanın da Arab üzerine bir üstünlüğü yoktur. Siyahın beyaz üzerine bir üstünlüğü yoktur. Beyazın da siyah üzerine bir üstünlüğü yoktur. Üstünlük sadece takvâ iledir.”

Hz. Resûlullah’ın (S.A.V.), kavmiyetçiliğe karşı göstermiş olduğu hassasiyet, sahâbe-i kiramda en güzel şekilde tezahür etmiş, bu husustaki irşâd ve ikazları Asr-ı Saâdet’de fiilen yaşanmıştır, Devr-i Nûr’da, ebedî ve daimî olan İslâm kardeşliği karşısında cahiliyetten gelen kavmiyetçilik taassubu zir ü zeber edilmiştir. Bunun en güzel bir tablosu, Bedir savaşında sergilenmiştir. İslâm’ın te’sisine temel olan bu mukaddes muharebede Hz. Resûlullah (S.A.V.), amcası Abbas ve kayınbiraderi Nefec’e karşı savaştı. Hz. Ebû Bekir de oğlu Abdurrahman’ı, Hz. Ömer dayısını, Hz. Ali de kardeşini öldürmeye çalışıyordu.

Asr-ı saâdet, Sahâbe-i Kiramın İslâm kardeşliğini esas alarak kavmiyetçiliğe ve soy sop üstünlüğüne karşı teyakkuz ve hassasiyetini gösteren pek çok vakıalarla doludur. Bunlardan numune olarak ikisini zikrederim :

Bir gün Hz. Ebû Zerr (R.A.), huzûr-u Resûlullah’da, azadlı zenci bir köle olan Bilâl-i Habeşi ile konuşurken, bir anlık gafletle hiddete gelerek, Hz. Bilâl’e: *“Siyahın oğlu!”* diye hitabetti. Ebû Zerr (R. A.) sözünü bitirir bitirmez Hz. Resûlullah (S.A.V.):

“Ebû Zerr, kab taşı (yani ölçüyü kaçırdın). Beyazın oğlunun siyahın oğlu üzerine bir üstünlüğü mü var? İnsanlar arasındaki üstünlük, ancak takvâ ve amel-i sâlih iledir. Fazilet, renk ile değil, sâlih amel iledir.”

buyurdular. Hz. Resûlullah’dan bu uhuvvet ve muhabbet dersini alan Hz. Ebû Zerr (R.A.), derhal hatâsını anladı. Ve yüzünün bir tarafını yere koyarak, Hz. Bilâl’e şöyle hitap etti: *“Kalk ve ayağını yanağımın üzerine bas! Sen ayağını basmazsan, ben yüzümü kıyamete kadar yerden kaldırmam.”*

Bir defasında Selman-ı Farisî, Suheyb-i Rûmî ve Bilâl-i Habeşî'nin bulunduğu bir topluluğa, Kays bin Mutatiye isminde birisi gelir ve ırkçı bir düşünceyle der ki: *"Bunlar Resûlullah'a (S.A.V.) yardımcı olan Evs ve Hazreçliler, ya bunlar da (Selman, Süheyb ve Bilâl'i göstererek) kimler!.."* Bu durumu gören Hz. Muâz (R.A.) hemen ayağa kalktı, adamı boynundan yakalayıp, Resûlullah'm (S.A.V.) huzuruna götürdü. Dediklerini Resûlullah'a haber verdi. Resûlullah (S.A.V.) kızarak kalktı, ridâsını topladı ve camiye girdi. Sonra namaz için ezan okundu, cemaat toplandığında Resûlullah (S.A.V.), Allah'a (C.C.) hamd ederek sözüne başladı ve cemaata şöyle buyurdu:

"Ey insanlar! Rabbiniz birdir. Babanız Âdem birdir. Dininiz birdir. Dikkat edin, Araplık sizin için annelik ve babalık değildir. O sadece bir lisandır. Kim Arapça konuşursa o Araptır."

H. Muâz (R.A.) boğazından sıkıp tuttuğu adamı göstererek: *"Yâ Resûlâllah, bu münâfik hakkında ne dersiniz?"* diye sordu. Resûlullah (S.A.V.): **"Onu ateşe bırakın."**9 buyurdular. Ve âkıbetinin ateş olduğuna, yani Cehennem olduğuna işaret ettiler. *Nitekim ırkçı bir zihniyete sahip bu adam, sonradan irtidat etti ve bu yüzden öldürüldü.*

İslâm tarihi tetkik edildiğinde Hz. Peygamber Efendimizin (S.A.V.), kumandan, âmir, memur tâyininde ve vazife tevdiinde, liyâkat, istidat ve kabiliyeti esas aldığı görülmektedir. Efendimiz (S.A.V.) renk, kan, soy sop üstünlüğüne itibar etmemiş; bunları icraatında fiilen göstermiştir.

Meselâ: Hz. Ömer (R.A.) ve Hz. Ali (R.A.) gibi büyük sahabelerin bulunduğu bir orduya azadlı köle **Zeyd'in Oğlu Üsâme'**yi kumandan tâyin etmiş... Bilâl-i Habeşî'ye ashâb arasında müstesna bir değer vermiş.. İranlı olan Selman-ı Fârisî'ye: **"Benim ehlimdendir."** buyurmuştur.

Muteber hadîs kitaplarından çıkartmış olduğumuz aşağıdaki hadîsler de kavmiyetçiliğin zararlarını göstermesi bakımından ibretle okunması ve dikkatle değerlendirilmesi gereken hakikatlerdir :

"(Ey insanlar,) birbirinize hased etmeyin, birbirinize buğzetmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin, birbirinizin satışını bozmayın. Ey Allah'ın kulları, kardeş olun."

"Müslüman kişi, diğer Müslüman kişinin (rengi, dili, doğum yeri, içtimâî durumu, cinsiyeti ne olursa olsun) kardeşidir. Öyleyse ona zulmedemez, ihanet edemez, aldatamaz, yardım isteğini cevapsız bırakamaz, tahkir de edemez."

"Allah sizlerin dış görünüşünüze, mallarınıza bakmaz, fakat kalblerinize ve amellerinize bakar, -kalbini göstererek- takvâ şuradadır, takvâ şuradadır."

"Kişinin kötü sayılması için Müslüman kardeşini tahkir edip, horlaması kâfidir. Bir Müslümanın kanı, malı ve ırzı diğer bir Müslümana haramdır."¹⁰

"Kıyamet günü bir adam, bir adamın elinden tutmuş olarak gelir ve: 'Yâ Rabbi, bu beni öldürdü!' der. Allah da ona: 'Onu niçin öldürdün?' diye sorar. Berikisi de: 'İzzet senin için olsun diye (Şanını yüceltmek için) öldürdüm!' cevabını verir. Allah ona: 'O bana aittir.'" der. Derken bir başka adam, yine birisinin elinden tutmuş olarak gelir ve: 'Bu beni öldürdü.' der. Allah da: 'Onu niye öldürdün?' diye sorar. Berikisi de: 'İzzet falancanın olsun diye.'" cevabını verir. Allah: 'Fakat, izzet ona ait değildir.' der ve öldürdüğü kişinin günâhını yükleterek gönderir."¹¹

"Kim, itaatten ayrılır ve cemaatı terketmiş hâlde ölürse, câhiliye ölümüyle ölmüş olur. Kim de ummiyye (gayesiz, hedefsiz iş, asabiyet ve kavmiyet için yapılan savaş) bir bayrağın altında mukâtelede bulunur, asabiyet (kavmiyet) için öfkelenir veya asabiyete çağırır veya asabiyete devam eder ve bu esnada öldürülürse, onun ölümü câhiliye ölümüdür."¹²

Uhud savaşında büyük bir kahramanlık gösteren **"Kuzman"** ismindeki bir şahıs hakkında Hz. Resûlüllah (S.A.V.): **"O Cehennemliktir!"** buyurdu. Efendimizin bu ifadesi, bazılarını hayrete düşürmüştü. Durum tetkik edildiğinde, Kuzman, din için değil, kavminin şerefini yükseltmek ve Medine hurmalıklarını korumak için çarpıştığını söyledi. Daha sonra aldığı yaranın ızdırabına dayanamayarak intihar etti.

Böylece Resûlüllah'ın (S.A.V.) onun hakkında söylediği hadîs-i şerifin sırrı da anlaşılmiş oldu.

Dipnotlar:

-
- 1 Taberânî, "Evsat"ında, Hâkim, "Müstedrek"inde... İmam-ı Gazâlî, "İhyâ-yı Ulûmi'd-Dîn", Bedir Yay., c. 4, s. 296.
  - 2 Taberânî, Mu'cemü's-Sağîr 1, 158.
  - 3 Müsned, Ahmed İbn-i Hanbel.
  - 4 İbn-i Âbidin.
  - 5 Hâkim, Müstedrek 4, 298.
  - 6 Azîmâbâdî, 14, 22; Ebû Tayyib Muhammed, Avnü'i-Mâbud, Medine, 1968.
  - 7 Müsned, II, 524; Ebû Dâvud, Edeb, 120, 5116. Hadîs.
  - 8 Ahmed İbn-i Hanbel, Müsned, 5, 136; Şeybânî, Şerhü Siyeri'l-Kebîr, 1, 90.
  - 9 Muvatta, İmam-ı Mâlik.
  - 10 Müslim, Birr, 32-34; Tirmizî, Birr, 18, 1908. H.
  - 11 Nesâî, Tahrim, 2.
  - 12 Müslim, İmâret, 53-57.